

Tekst KPC po zmianach wprowadzonych ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233 poz. 1381)

USTAWA
z dnia 17 listopada 1964 r.
Kodeks postępowania cywilnego
Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.

(...)

Część piąta. Sąd polubowny (arbitrażowy)

Tytuł I. Przepisy ogólne

Art. 1154. Przepisy części niniejszej stosuje się, jeżeli miejsce postępowania przed sądem polubownym znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a w wypadkach w części tej określonych – także wtedy, gdy miejsce postępowania przed sądem polubownym znajduje się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej lub nie jest oznaczone.

Art. 1155. § 1. Miejsce postępowania przed sądem polubownym wskazują strony, a w razie braku takiego wskazania określa je sąd polubowny, biorąc pod uwagę przedmiot postępowania, okoliczności sprawy i dogodność dla stron.

§ 2. Jeżeli miejsce postępowania przed sądem polubownym nie zostało określone przez strony ani przez sąd polubowny, uważa się, że miejsce tego postępowania znajdowało się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdy na tym terytorium wydane zostało orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.

Art. 1156. Sądom polskim przysługuje jurysdykcja krajowa w sprawach uregulowanych przepisami niniejszej części, jeżeli miejsce postępowania przed sądem polubownym znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Sądom polskim przysługuje jurysdykcja krajowa także wtedy, gdy przepisy niniejszej części przewidują czynności sądu w związku z postępowaniem przed sądem polubownym, którego miejsce znajduje się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej albo nie jest oznaczone.

Art. 1157. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, strony mogą poddać pod rozstrzygnięcie sądu polubownego spory o prawa majątkowe lub spory o prawa niemajątkowe – mogące być przedmiotem ugody sądowej, z wyjątkiem spraw o alimenty.

Art. 1158. § 1. Ilekroć w części niniejszej mowa jest o sądzie, rozumie się przez to sąd, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy, gdyby strony nie dokonały zapisu na sąd polubowny.

§ 2. Przepisy części niniejszej stosuje się zarówno do sądu polubownego powołanego do rozstrzygnięcia poszczególnego sporu, jak i składu orzekającego powołanego w ramach stałego sądu polubownego.

Art. 1159. § 1. W zakresie uregulowanym przepisami niniejszej części sąd może podejmować czynności jedynie wtedy, gdy ustawa tak stanowi.

§ 2. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie w wypadkach wskazanych w ustawie.

§ 3. W wypadkach, o których mowa w art. 1171, 1172, 1177, 1178 i 1179, sąd może orzec na posiedzeniu niejawnym. Przed rozstrzygnięciem sąd może wysłuchać strony, wysłuchanie może odbyć się także przez odebranie oświadczenia na piśmie. W miarę potrzeby sąd może zażądać, aby oświadczenie na piśmie zawierało podpis notarialnie poświadczony.

Art. 1160. § 1. Jeżeli strony nie postanowiły inaczej, zawiadomienie pisemne uważa się za doręczone, gdy zostało wręczone osobiście adresatowi albo dostarczone je do jego siedziby albo miejsca jego zwykłego pobytu lub na wskazany przez niego adres pocztowy.

§ 2. Jeżeli adresat jest przedsiębiorcą wpisanym do właściwego rejestru sądowego albo innego publicznego rejestru, zawiadomienie uważa się za doręczone, gdy doszło na adres wskazany w rejestrze, chyba że strona podała inny adres do doręczeń.

§ 3. Jeżeli żadnego z miejsc wymienionych w paragrafach poprzedzających nie można ustalić pomimo dołożenia należytej staranności, zawiadomienie pisemne uważa się za doręczone, gdy zostało wysłane do ostatniego znanego miejsca siedziby albo ostatniego znanego miejsca zwykłego pobytu adresata. W takim wypadku zawiadomienie uważa się za doręczone w ostatnim dniu okresu, w którym przesyłka mogła zostać odebrana przez adresata.

§ 4. Przepisów paragrafów poprzedzających nie stosuje się do doręczeń sądowych.

Tytuł II. Zapis na sąd polubowny

Art. 1161. § 1. Poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego wymaga umowy stron, w której należy wskazać przedmiot sporu lub stosunek prawny, z którego spór wyniknął lub może wyniknąć (zapis na sąd polubowny).

§ 2. Bezskuteczne są postanowienia zapisu na sąd polubowny naruszające zasadę równości stron, w szczególności uprawniające tylko jedną stronę do wytoczenia powództwa przed sądem polubownym przewidzianym w zapisie albo przed sądem.

§ 3. Zapis na sąd polubowny może wskazywać stały sąd polubowny jako właściwy do rozstrzygnięcia sporu. Jeżeli strony nie postanowiły inaczej, wiąże je regulamin stałego sądu polubownego obowiązujący w dacie zawarcia zapisu na sąd polubowny.

Art. 1162. § 1. Zapis na sąd polubowny powinien być sporządzony na piśmie.

§ 2. Wymaganie dotyczące formy zapisu na sąd polubowny jest spełnione także wtedy, gdy zapis zamieszczony został w wymienionych między stronami pismach lub oświadczeniach złożonych za pomocą środków porozumiewania się na odległość, które pozwalają utrwalić ich treść. Powołanie się w umowie na dokument zawierający postanowienie o poddaniu sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego spełnia wymagania dotyczące formy zapisu na sąd polubowny, jeżeli umowa ta jest sporządzona na piśmie, a to powołanie się jest tego rodzaju, że czyni zapis częścią składową umowy.

Art. 1163. § 1. Zamieszczony w umowie (statucie) spółki handlowej zapis na sąd polubowny dotyczący sporów ze stosunku spółki wiąże spółkę oraz jej wspólników.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do zapisów na sąd polubowny zawartych w statucie spółdzielni lub stowarzyszenia.

Art. 1164. Zapis na sąd polubowny obejmujący spory z zakresu prawa pracy może być sporządzony tylko po powstaniu sporu i wymaga zachowania formy pisemnej. Przepisu art. 1162 § 2 nie stosuje się.

Art. 1165. § 1. W razie wniesienia do sądu sprawy dotyczącej sporu objętego zapisem na sąd polubowny, sąd odrzuca pozew lub wniosek o wszczęcie postępowania nieprocesowego,

jeżeli pozwany albo uczestnik postępowania nieprocesowego podniósł zarzut zapisu na sąd polubowny przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, gdy zapis na sąd polubowny jest nieważny, bezskuteczny, niewykonalny albo utracił moc, jak również wtedy, gdy sąd polubowny orzekł o swej niewłaściwości.

§ 3. Wniesienie sprawy do sądu nie stanowi przeszkody do rozpoznania sprawy przez sąd polubowny.

§ 4. Przepisy paragrafów poprzedzających stosuje się także, gdy miejsce postępowania przed sądem polubownym znajduje się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej lub nie jest oznaczone.

Art. 1166. § 1. Poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego nie wyłącza możliwości zabezpieczenia przez sąd roszczeń dochodzonych przed sądem polubownym.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się także, gdy miejsce postępowania przed sądem polubownym znajduje się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej lub nie jest oznaczone.

Art. 1167. Pełnomocnictwo do dokonania czynności prawnej udzielone przez przedsiębiorcę obejmuje również umocowanie do sporządzenia zapisu na sąd polubowny w zakresie sporów wynikających z tej czynności prawnej, chyba że z pełnomocnictwa wynika co innego.

Art. 1168. § 1. Jeżeli osoba wyznaczona w zapisie na sąd polubowny jako arbiter lub arbiter przewodniczący odmawia pełnienia tej funkcji lub gdy pełnienie przez nią tej funkcji okaże się z innych przyczyn niemożliwe, zapis na sąd polubowny traci moc, chyba że strony postanowiły inaczej.

§ 2. W braku odmiennej umowy stron, zapis na sąd polubowny traci moc, w przypadku gdy sąd polubowny wskazany w tym zapisie nie przyjął sprawy do rozpoznania lub gdy rozpoznanie sprawy w ramach tego sądu okazało się z innych przyczyn niemożliwe.

Tytuł III. Skład sądu polubownego

Art. 1169. § 1. Strony mogą w umowie określić liczbę sędziów sądu polubownego (arbitrów).

§ 2. W braku takiego określenia powołuje się sąd polubowny w składzie trzech arbitrów.

§ 3. Postanowienia umowy przyznające jednej ze stron więcej uprawnień przy powołaniu sądu polubownego są bezskuteczne.

Art. 1170. § 1. Arbitrem może być osoba fizyczna bez względu na obywatelstwo, mająca pełną zdolność do czynności prawnych.

§ 2. Arbitrem nie może być sędzia państwowy. Nie dotyczy to sędziów w stanie spoczynku.

Art. 1171. § 1. Strony mogą uzgodnić sposób powołania arbitrów.

§ 2. W braku takiego uzgodnienia arbitrów powołuje się w sposób następujący:

1) jeżeli sprawa ma być rozpoznawana przez sąd polubowny składający się z nieparzystej liczby arbitrów, każda ze stron powołuje równą liczbę arbitrów, a następnie arbitrzy powołują arbitra przewodniczącego; jeżeli strona nie powoła arbitra lub arbitrów w terminie miesiąca od dnia otrzymania żądania drugiej strony, aby to uczyniła, lub jeżeli arbitrzy powołani przez strony nie powołali arbitra przewodniczącego w terminie miesiąca od dnia ich powołania, arbitra lub arbitrów lub arbitra przewodniczącego powołuje sąd na wniosek którejkolwiek ze stron,

2) jeżeli sprawa ma być rozpoznawana przez jedynego arbitra, a w terminie miesiąca od dnia, w którym jedna ze stron zwróciła się o wspólne powołanie arbitra, strony tego nie uczyniły, arbitra powołuje sąd na wniosek którejkolwiek ze stron,

3) jeżeli sprawa ma być rozpoznawana przez sąd polubowny składający się z parzystej liczby arbitrów, każda ze stron powołuje równą liczbę arbitrów, a arbitrzy wybierają ze swego grona przewodniczącego; jeżeli strona nie powoła arbitra lub arbitrów w terminie miesiąca od dnia otrzymania żądania drugiej strony, aby to uczyniła, lub jeżeli arbitrzy powołani przez strony nie wybrali arbitra przewodniczącego w terminie miesiąca od dnia ich powołania, arbitra lub arbitrów lub arbitra przewodniczącego powołuje sąd na wniosek którejkolwiek ze stron.

§ 3. Strona lub strony mogą powołać także arbitra zastępczego na wypadek śmierci, ustąpienia, odwołania (wygaśnięcia powołania) arbitra przez nie wyznaczonego.

Art. 1172. Jeżeli według umowy stron arbitra lub arbitra przewodniczącego ma powołać osoba trzecia, która nie dokonała tego w terminie przez strony określonym, a gdy strony tego terminu nie określiły, w terminie miesiąca od dnia wezwania jej, aby to uczyniła, każda ze stron może wystąpić do sądu z wnioskiem o powołanie arbitra lub arbitra przewodniczącego, chyba że strony postanowiły inaczej.

Art. 1173. § 1. Powołując arbitra, sąd bierze pod uwagę kwalifikacje, jakie arbiter powinien mieć stosownie do porozumienia stron, oraz inne okoliczności, które zapewniają powołanie na arbitra osoby niezależnej i bezstronnej.

§ 2. Powołując jedyne arbitra albo arbitra przewodniczącego w sporze między stronami mającymi miejsce zamieszkania lub siedzibę w różnych państwach, sąd powinien rozważyć potrzebę powołania osoby niezwiązanej z żadnym z tych państw.

Art. 1174. § 1. Osoba powołana na arbitra powinna niezwłocznie ujawnić stronom wszystkie okoliczności, które mogłyby wzbudzić wątpliwości co do jej bezstronności lub niezależności.

§ 2. Arbiter może być wyłączony tylko wtedy, gdy zachodzą okoliczności, które budzą uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności lub niezależności, a także wtedy, gdy nie ma kwalifikacji określonych w umowie stron. Wyłączenia arbitra, którego strona sama powołała lub w powołaniu którego uczestniczyła, może ona żądać tylko z przyczyn, o których się dowiedziała po jego powołaniu.

Art. 1175. Arbiter może ustąpić w każdym czasie. Jeżeli ustąpienie nastąpiło bez ważnych powodów, arbiter ponosi odpowiedzialność za wynikłą stąd szkodę.

Art. 1176. § 1. Strony mogą określić tryb postępowania o wyłączenie arbitra.

§ 2. Jeżeli w terminie miesiąca od dnia, w którym strona zgłosiła do sądu polubownego żądanie wyłączenia arbitra w trybie określonym przez strony, arbiter nie zostanie wyłączony, strona żądająca wyłączenia może w terminie następnych dwóch tygodni wystąpić do sądu z wnioskiem o wyłączenie arbitra. Odmienne postanowienia umowy stron są bezskuteczne.

§ 3. Jeżeli strony nie postanowiły inaczej, strona żądająca wyłączenia arbitra powinna w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym dowiedziała się o jego powołaniu, lub od dnia, w którym dowiedziała się o okolicznościach wymienionych w art. 1174 § 2, zawiadomić o tym na piśmie wszystkich arbitrów powołanych do rozstrzygnięcia sprawy oraz stronę przeciwną.

W zawiadomieniu, które powinno być jednocześnie wysłane do wszystkich tych osób, należy wskazać okoliczności uzasadniające żądanie wyłączenia.

§ 4. Jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym zgodnie z przepisem § 3 doręczono arbitrowi zawiadomienie o żądaniu jego wyłączenia, arbiter ten sam nie ustąpi lub nie zostanie odwołany na mocy zgodnych oświadczeń stron złożonych na piśmie, strona żądająca wyłączenia może w terminie następnych dwóch tygodni wystąpić do sądu z wnioskiem o wyłączenie arbitra.

§ 5. Jeżeli arbiter ustępuje lub zostaje odwołany przez strony w związku z żądaniem jego wyłączenia, nie oznacza to samo przez się, że żądanie to było uzasadnione.

§ 6. Wniesienie do sądu wniosku, o którym mowa w § 2 i 4, nie ma wpływu na bieg postępowania przed sądem polubownym, chyba że sąd polubowny postanowi zawiesić to postępowanie do czasu rozstrzygnięcia takiego wniosku przez sąd.

Art. 1177. § 1. Strony mogą w każdym czasie złożyć zgodne oświadczenie na piśmie o odwołaniu każdego z arbitrów.

§ 2. Na wniosek którejkolwiek ze stron sąd może odwołać arbitra, jeżeli jest oczywiste, że arbiter nie wykona swych czynności w odpowiednim terminie, lub jeżeli opóźnia się z ich wykonywaniem bez uzasadnionej przyczyny.

Art. 1178. § 1. W razie wygaśnięcia powołania arbitra nowy (zastępczy) arbiter jest powoływany w sposób, który jest przewidziany dla powołania arbitra.

§ 2. Jeżeli ustąpienie lub odwołanie przez strony lub sąd arbitra powołanego przez jedną ze stron miało miejsce dwukrotnie, druga strona może zażądać, aby sąd wyznaczył nowego (zastępczego) arbitra za stronę przeciwną. Z wnioskiem takim strona może wystąpić w terminie tygodnia od dnia, w którym dowiedziała się, że nowy (zastępczy) arbiter powołany przez stronę przeciwną ustąpił lub został odwołany.

Art. 1179. § 1. Arbiter ma prawo do wynagrodzenia za swoje czynności oraz do zwrotu wydatków poniesionych w związku z wykonywaniem tych czynności. Odpowiedzialność stron z tego tytułu jest solidarna.

§ 2. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia i zwracanych wydatków nie nastąpiło porozumienie arbitra ze stronami, arbiter może żądać, aby sąd ustalił jego wynagrodzenie stosownie do nakładu pracy oraz wartości przedmiotu sporu, a także wydatki podlegające zwrotowi.

§ 3. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

Tytuł IV. Właściwość sądu polubownego

Art. 1180. § 1. Sąd polubowny może orzekać o swej właściwości, w tym o istnieniu, ważności albo skuteczności zapisu na sąd polubowny. Nieważność albo wygaśnięcie umowy podstawowej, w której zamieszczono zapis na sąd polubowny, samo przez się nie oznacza nieważności lub wygaśnięcia zapisu.

§ 2. Zarzut braku właściwości sądu polubownego może być podniesiony nie później niż w odpowiedzi na pozew lub w innym terminie określonym przez strony, chyba że przed upływem terminu strona nie знаła i przy dołożeniu należytej staranności nie mogła poznać podstawy takiego zarzutu albo jego podstawa powstała dopiero po upływie tego terminu. W obu wypadkach sąd polubowny może rozpoznać zarzut podniesiony po terminie, jeżeli uzna opóźnienie za usprawiedliwione. Wyznaczenie arbitra przez stronę lub uczestniczenie strony w jego wyznaczeniu nie pozbawia jej prawa do podniesienia tego zarzutu. Zarzut, że zgłoszone w toku postępowania żądanie strony przeciwnej wykracza poza zakres zapisu na sąd polubowny, powinien być podniesiony niezwłocznie po zgłoszeniu takiego żądania. Sąd polubowny może rozpoznać zarzut podniesiony po tym terminie, jeżeli uzna opóźnienie za usprawiedliwione.

§ 3. O zarzucie, o którym mowa w § 2, sąd polubowny może orzec w odrębnym postanowieniu. Jeżeli sąd polubowny takim postanowieniem oddali zarzut, każda ze stron może w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia jej tego postanowienia wystąpić do sądu o rozstrzygnięcie. Wszczęcie postępowania przed sądem nie wstrzymuje rozpoznania sprawy przez sąd polubowny. Do postępowania przed sądem przepisy art. 1207 stosuje się odpowiednio. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

Art. 1181. § 1. Jeżeli strony nie uzgodniły inaczej, sąd polubowny na wniosek strony, która uprawdopodobniła dochodzone roszczenie, może postanowić o zastosowaniu takiego sposobu zabezpieczenia, który uzna za właściwy ze względu na przedmiot sporu. Wydając

takie postanowienie, sąd polubowny może uzależnić jego wykonanie od złożenia stosownego zabezpieczenia.

§ 2. Na wniosek strony sąd polubowny może zmienić lub uchylić postanowienie wydane na podstawie § 1.

§ 3. Postanowienie sądu polubownego o zastosowaniu tymczasowego środka zabezpieczającego podlega wykonaniu po nadaniu mu klauzuli wykonalności przez sąd. Przepisy art. 1214 § 2 i 3 oraz art. 1215 stosuje się odpowiednio.

Art. 1182. Jeżeli zastosowanie zarządzonego przez sąd polubowny tymczasowego środka zabezpieczającego było oczywiście nieuzasadnione, strona, na rzecz której środek ten został zastosowany, odpowiada za wynikłą stąd szkodę. Roszczenie o naprawienie szkody może być dochodzone także w toczącym się postępowaniu przed sądem polubownym.

Tytuł V. Postępowanie przed sądem polubownym

Art. 1183. W postępowaniu przed sądem polubownym strony powinny być traktowane równoprawnie. Każda ze stron ma prawo do wysłuchania i przedstawienia swoich twierdzeń oraz dowodów na ich poparcie.

Art. 1184. § 1. Jeżeli przepis ustawy nie stanowi inaczej, strony mogą uzgodnić zasady i sposób postępowania przed sądem polubownym.

§ 2. W braku odmiennego uzgodnienia stron, sąd polubowny może, z zastrzeżeniem przepisów ustawy, prowadzić postępowanie w taki sposób, jaki uzna za właściwy. Sąd polubowny nie jest związany przepisami o postępowaniu przed sądem.

Art. 1185. Jeżeli strony nie uzgodniły inaczej, sąd polubowny niezależnie od ustalonego miejsca postępowania może wyznaczyć posiedzenie w każdym miejscu, jakie uzna za stosowne dla odbycia narady arbitrów albo dla przeprowadzenia dowodów.

Art. 1186. W braku odmiennego uzgodnienia stron, postępowanie przed sądem polubownym rozpoczyna się w dniu, w którym pozwanemu doręczono pismo zawierające żądanie rozpoznania sprawy w postępowaniu przed sądem polubownym (wezwanie na arbitraż). Wezwanie na arbitraż powinno dokładnie określić strony i przedmiot sporu oraz wskazywać zapis na sąd polubowny, na podstawie którego postępowanie ma być

prowadzone, a także zawierać wyznaczenie arbitra, jeżeli należy to do strony, która dokonuje wezwania na arbitraż.

Art. 1187. § 1. Strony mogą uzgodnić język lub języki, w których będzie prowadzone postępowanie. W braku takiego uzgodnienia, o języku lub językach postępowania decyduje sąd polubowny. Uzgodnienie stron lub decyzja sądu polubownego, jeżeli nie postanowiono w nich inaczej, mają zastosowanie do wszystkich oświadczeń pisemnych stron, rozprawy oraz orzeczeń i zawiadomień sądu polubownego.

§ 2. Sąd polubowny może zarządzić, aby do każdego dokumentu było dołączone jego tłumaczenie na język lub języki uzgodnione przez strony lub określone przez ten sąd.

Art. 1188. § 1. W terminie uzgodnionym przez strony lub, jeżeli strony nie postanowiły inaczej, w terminie wyznaczonym przez sąd polubowny powód powinien wnieść pozew, a pozwany może złożyć odpowiedź na pozew. Do pozwu i odpowiedzi na pozew strony mogą dołączyć dokumenty, jakie uznają za stosowne.

§ 2. W braku odmiennego uzgodnienia stron pozew lub odpowiedź na pozew mogą być uzupełnione lub zmienione w toku postępowania przed sądem polubownym, chyba że sąd polubowny nie dopuści do takiego uzupełnienia lub takiej zmiany ze względu na zbyt późne ich dokonanie.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się także do powództwa wzajemnego.

Art. 1189. § 1. W braku odmiennego uzgodnienia stron, sąd polubowny decyduje o tym, czy przeprowadzić rozprawę w celu przedstawienia przez strony twierdzeń lub dowodów na ich poparcie, czy też postępowanie będzie prowadzone na podstawie dokumentów i innych pism, bez wyznaczania rozprawy. Jeżeli strony nie uzgodniły, że postępowanie będzie prowadzone bez wyznaczania rozprawy, sąd polubowny jest obowiązany rozpoznać sprawę na rozprawie, gdy jedna ze stron tego zażąda.

§ 2. Strony powinny być odpowiednio wcześniej zawiadomione o rozprawie oraz posiedzeniach sądu polubownego odbywanych w celu przeprowadzenia dowodów.

§ 3. Wszelkie pisma składane przez stronę sądowi polubownemu powinny być doręczone drugiej stronie. Obu stronom powinny być doręczone opinie biegłych oraz inne dowody na piśmie, które sąd polubowny może wziąć pod uwagę przy rozstrzygnięciu sporu.

Art. 1190. § 1. Sąd polubowny umarza postępowanie, jeżeli powód nie wniesie pozwu zgodnie z art. 1188.

§ 2. Jeżeli pozwany nie wniesie odpowiedzi na pozew zgodnie z art. 1188, sąd polubowny prowadzi postępowanie. Brak odpowiedzi na pozew nie może być uznany za przyznanie faktów przytoczonych w pozwie.

§ 3. Jeżeli strona nie stawi się na rozprawę lub nie przedstawi dokumentów, które strona obowiązana była przedłożyć, sąd polubowny może prowadzić postępowanie i wydać wyrok na podstawie zebranego materiału dowodowego.

§ 4. Przepisów § 1-3 nie stosuje się, jeżeli strona usprawiedliwi swą bezczynność lub niestawiennictwo, chyba że strony postanowiły inaczej.

Art. 1191. § 1. Sąd polubowny może przeprowadzić dowód z przesłuchania świadków, z dokumentów, oględzin, a także inne konieczne dowody, nie może jednak stosować środków przymusu.

§ 2. W braku odmiennego uzgodnienia stron, sąd polubowny może także:

- 1) wyznaczyć biegłego lub biegłych w celu zasięgnięcia ich opinii,
- 2) zażądać od strony dostarczenia biegłemu odpowiednich informacji lub przedstawienia mu albo udostępnienia do zbadania dokumentów lub innych przedmiotów.

§ 3. W braku odmiennego uzgodnienia stron, na żądanie strony lub jeżeli sąd polubowny uzna to za konieczne, biegły po przedstawieniu swojej pisemnej lub ustnej opinii uczestniczy w rozprawie, w toku której strony mogą zadawać mu pytania oraz żądać wyjaśnień.

Art. 1192. § 1. Sąd polubowny może zwrócić się o przeprowadzenie dowodu lub wykonanie innej czynności, której sąd polubowny nie może wykonać, do sądu rejonowego, w którego okręgu dowód lub czynność powinna być przeprowadzona. W postępowaniu dowodowym przed sądem rejonowym mogą wziąć udział strony i arbitrzy z prawem zadawania pytań.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się także, gdy miejsce postępowania przed sądem polubownym znajduje się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej lub nie jest oznaczone.

Art. 1193. Jeżeli uchybiono przepisom niniejszej części, od których strony mogą odstąpić albo uchybiono określonym przez strony zasadom postępowania przed sądem polubownym, strona, która o powyższym uchybieniu wiedziała, nie może podnieść zarzutu takiego uchybienia przed sądem polubownym ani też powołać się na takie uchybienie w skardze o uchylenie wyroku sądu polubownego, jeżeli nie podniosła zarzutu niezwłocznie lub w terminie określonym przez strony bądź przepisy niniejszej części.

Tytuł VI. Wyrok sądu polubownego i zakończenie postępowania

Art. 1194. § 1. Sąd polubowny rozstrzyga spór według prawa właściwego dla danego stosunku, a gdy strony go do tego wyraźnie upoważniły – według ogólnych zasad prawa lub zasad słuszności.

§ 2. W każdym jednak przypadku sąd polubowny bierze pod uwagę postanowienia umowy oraz ustalone zwyczaje mające zastosowanie do danego stosunku prawnego.

Art. 1195. § 1. Jeżeli sąd polubowny rozpoznaje sprawę w składzie więcej niż jednego arbitra, jego orzeczenia zapadają większością głosów, chyba że strony uzgodniły inaczej. Orzeczenia w kwestiach proceduralnych może wydawać samodzielnie arbiter przewodniczący, jeżeli zostanie upoważniony do tego przez strony lub przez pozostałych arbitrow.

§ 2. Arbiter, który głosował przeciwko stanowisku większości, może na wyroku przy swoim podpisie zaznaczyć, że zgłosił zdanie odrębne.

§ 3. Uzasadnienie zdania odrębnego należy sporządzić w terminie dwóch tygodni od dnia sporządzenia motywów rozstrzygnięcia i dołączyć do akt sprawy.

§ 4. Jeżeli przy wydawaniu wyroku nie można osiągnąć wymaganej jednomyślności lub większości głosów co do rozstrzygnięcia o całości lub o części przedmiotu sporu, zapis na sąd polubowny w tym zakresie traci moc.

Art. 1196. § 1. Jeżeli strony zawarły ugodę przed sądem polubownym, sąd polubowny umarza postępowanie. Osnowa ugody powinna być wciągnięta do protokołu i stwierdzona podpisami stron.

§ 2. Na wniosek stron sąd polubowny może nadać ugodzie formę wyroku. Wyrok sądu polubownego wydany na podstawie ugody stron powinien odpowiadać wymaganiom art.

1197 i zawierać stwierdzenie, że jest wyrokiem sądu polubownego. Wyrok taki ma takie same skutki jak każdy inny wyrok sądu polubownego.

Art. 1197. § 1. Wyrok sądu polubownego powinien być sporządzony na piśmie i podpisany przez arbitrow, którzy go wydali. Jeżeli wyrok jest wydany przez sąd polubowny rozpoznający sprawę w składzie trzech lub więcej arbitrow, wystarczają podpisy większości arbitrow z podaniem przyczyny braku pozostałych podpisów.

§ 2. Wyrok sądu polubownego powinien zawierać motywy rozstrzygnięcia.

§ 3. Wyrok sądu polubownego powinien wskazywać zapis na sąd polubowny, na podstawie którego wydano wyrok, zawierać oznaczenie stron i arbitrow, a także określać datę i miejsce jego wydania. Gdy każdy z arbitrow podpisuje wyrok w innym państwie, a strony nie określiły miejsca wydania wyroku, miejsce to określa sąd polubowny.

§ 4. Wyrok sądu polubownego doręcza się stronom.

Art. 1198. Poza wypadkami, o których mowa w art. 1190 § 1 i art. 1196 § 1, sąd polubowny wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, gdy:

- 1) powód cofnął pozew, chyba że pozwany się temu sprzeciwił, a sąd polubowny uznał, że ma on uzasadniony interes w ostatecznym rozstrzygnięciu sporu,
- 2) stwierdził, że dalsze prowadzenie postępowania stało się z innej przyczyny zbędne lub niemożliwe.

Art. 1199. Po wydaniu wyroku albo postanowienia o umorzeniu postępowania lub innego postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, kończą się obowiązki arbitrow z wyjątkiem obowiązków określonych w art. 1200-1203 i art. 1204 § 1.

Art. 1200. § 1. W terminie 2 tygodni od dnia otrzymania wyroku, jeżeli strony nie uzgodniły innego terminu:

- 1) każda ze stron może, po zawiadomieniu drugiej strony, zwrócić się do sądu polubownego o sprostowanie w tekście wyroku niedokładności, błędów pisarskich albo rachunkowych lub innych oczywistych omyłek,

2) każda ze stron może, po zawiadomieniu drugiej strony, zwrócić się do sądu polubownego o rozstrzygnięcie wątpliwości co do treści wyroku.

§ 2. Jeżeli sąd polubowny uzna wniosek za uzasadniony, dokonuje sprostowania lub wykładni wyroku w terminie 2 tygodni od dnia otrzymania wniosku. Wykładnia stanowi integralną część wyroku.

Art. 1201. W terminie miesiąca od dnia wydania wyroku sąd polubowny może z urzędu sprostować błędy pisarskie albo rachunkowe lub inne oczywiste omyłki. O dokonanym sprostowaniu sąd polubowny zawiadamia strony.

Art. 1202. Jeżeli strony nie postanowiły inaczej, każda z nich może, po zawiadomieniu drugiej strony, zwrócić się do sądu polubownego w terminie miesiąca od dnia otrzymania wyroku z wnioskiem o jego uzupełnienie co do żądań zgłoszonych w postępowaniu, o których sąd polubowny nie orzekł w wyroku. Po rozpoznaniu wniosku sąd polubowny wydaje wyrok uzupełniający w terminie do dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku.

Art. 1203. § 1. Sąd polubowny może przedłużyć termin do złożenia wniosku o sprostowanie, wykładnię lub wydanie wyroku uzupełniającego, jeżeli uzna to za niezbędne.

§ 2. Do sprostowania lub wykładni wyroku oraz do wyroku uzupełniającego stosuje się art. 1195 i 1197.

Art. 1204. § 1. Akta sprawy wraz z oryginałem wyroku sąd polubowny składa w sądzie.

§ 2. Stałe sądy polubowne mogą przechowywać akta we własnych archiwach i wówczas powinny udostępniać je sądowi oraz innym uprawnionym organom na ich żądanie.

§ 3. W razie ponownego rozpoznania sprawy przez sąd polubowny sąd ten jest uprawniony do wglądu w złożone akta.

Tytuł VII. Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego

Art. 1205. § 1. Wyrok sądu polubownego wydany w Rzeczypospolitej Polskiej może zostać uchylony przez sąd wyłącznie w postępowaniu wszczętym na skutek wniesienia skargi o jego uchylenie, zgodnie z poniższymi przepisami.

§ 2. Jeżeli strony ustaliły, że postępowanie przed sądem polubownym będzie obejmowało więcej niż jedną instancję, przepis § 1 dotyczy ostatecznego wyroku sądu polubownego rozstrzygającego o żądaniach stron.

Art. 1206. § 1. Strona może w drodze skargi żądać uchylecia wyroku sądu polubownego, jeżeli:

1) brak było zapisu na sąd polubowny, zapis na sąd polubowny jest nieważny, bezskuteczny albo utracił moc według prawa dla niego właściwego,

2) strona nie była należycie zawiadomiona o wyznaczeniu arbitra, o postępowaniu przed sądem polubownym lub w inny sposób była pozbawiona możliwości obrony swoich praw przed sądem polubownym,

3) wyrok sądu polubownego dotyczy sporu nieobjętego zapisem na sąd polubowny lub wykracza poza zakres takiego zapisu, jeżeli jednak rozstrzygnięcie w sprawach objętych zapisem na sąd polubowny daje się oddzielić od rozstrzygnięcia w sprawach nieobjętych tym zapisem lub wykraczających poza jego zakres, wyrok może być uchylony jedynie w zakresie spraw nieobjętych zapisem lub wykraczających poza jego zakres; przekroczenie zakresu zapisu na sąd polubowny nie może stanowić podstawy uchylecia wyroku, jeżeli strona, która brała udział w postępowaniu, nie zgłaszała zarzutów co do rozpoznania roszczeń wykraczających poza zakres zapisu,

4) nie zachowano wymagań co do składu sądu polubownego lub podstawowych zasad postępowania przed tym sądem, wynikających z ustawy lub określonych przez strony,

5) wyrok uzyskano za pomocą przestępstwa albo podstawą wydania wyroku był dokument podrobiony lub przerobiony,

6) w tej samej sprawie między tymi samymi stronami zapadł prawomocny wyrok sądu.

§ 2. Uchylenie wyroku sądu polubownego następuje także wtedy, gdy sąd stwierdził, że:

1) według ustawy spór nie może być rozstrzygnięty przez sąd polubowny,

2) wyrok sądu polubownego jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (klauszula porządku publicznego).

Art. 1207. § 1. Do skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego przepisy art. 187 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Postępowanie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego odbywa się według przepisów księgi pierwszej części pierwszej, jeśli przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

Art. 1208. § 1. Skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia wyroku lub jeżeli strona wniosła o uzupełnienie, sprostowanie bądź wykładnię wyroku – w ciągu trzech miesięcy od dnia doręczenia przez sąd polubowny orzeczenia rozstrzygającego o tym wniosku.

§ 2. Jeżeli skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego oparto na podstawie określonej w art. 1206 § 1 pkt 5 lub 6, termin do wniesienia skargi liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o tej podstawie. Strona nie może jednak żądać uchylenia wyroku sądu polubownego po upływie pięciu lat od dnia doręczenia jej wyroku sądu polubownego.

Art. 1209. § 1. Sąd, do którego wniesiono skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego, może – na wniosek jednej ze stron – zawiesić postępowanie na czas określony, aby umożliwić sądowi polubownemu ponowne podjęcie postępowania w celu usunięcia podstaw do uchylenia wyroku sądu polubownego.

§ 2. W podjętym postępowaniu sąd polubowny wykonuje czynności wskazane przez sąd. Przepis art. 1202 stosuje się odpowiednio. Stronom nie przysługuje jednak odrębna skarga o uchylenie wydanego w tym trybie wyroku sądu polubownego. Zarzuty do czynności sądu polubownego oraz przeciwko wydanemu wyrokowi sądu polubownego rozpoznaje sąd po podjęciu postępowania.

Art. 1210. Sąd na posiedzeniu niejawnym może wstrzymać wykonanie wyroku sądu polubownego, może jednak uzależnić wstrzymanie od złożenia zabezpieczenia. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

Art. 1211. Uchylenie wyroku sądu polubownego nie powoduje wygaśnięcia zapisu na sąd polubowny, chyba że strony postanowiły inaczej.

Tytuł VIII. Uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej

Art. 1212. § 1. Wyrok sądu polubownego lub ugoda przed nim zawarta mają moc prawną na równi z wyrokiem sądu lub ugoda zawartą przed sądem po ich uznaniu przez sąd albo po stwierdzeniu przez sąd ich wykonalności.

§ 2. Wyrok sądu polubownego lub ugoda przed nim zawarta niezależnie od tego, w jakim państwie zostały wydane, podlegają uznaniu albo stwierdzeniu wykonalności na zasadach określonych w niniejszym tytule.

Art. 1213. O uznaniu albo stwierdzeniu wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed tym sądem zawartej sąd orzeka na wniosek strony. Do wniosku strona jest obowiązana załączyć oryginał lub poświadczony przez sąd polubowny odpis jego wyroku lub ugody przed nim zawartej, jak również oryginał zapisu na sąd polubowny lub urzędowo poświadczony jego odpis. Jeżeli wyrok sądu polubownego lub ugoda przed nim zawarta albo zapis na sąd polubowny nie są sporządzone w języku polskim, strona jest obowiązana dołączyć uwierzytelniony ich przekład na język polski.

Art. 1214. § 1. O uznaniu wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, nienadających się do wykonania w drodze egzekucji, sąd orzeka postanowieniem wydanym na posiedzeniu niejawnym. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

§ 2. Sąd stwierdza wykonalność wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, nadających się do wykonania w drodze egzekucji, nadając im klauzulę wykonalności. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie. Wyrok sądu polubownego lub ugoda przed nim zawarta, których wykonalność została stwierdzona, są tytułami wykonawczymi.

§ 3. Sąd odmawia uznania albo stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, jeżeli:

- 1) według przepisów ustawy spór nie może być poddany pod rozstrzygnięcie sądu polubownego,
- 2) uznanie lub wykonanie wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (klauzula porządku publicznego).

Art. 1215. § 1. O uznaniu albo stwierdzeniu wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą lub ugody zawartej przed sądem polubownym za granicą, sąd orzeka po przeprowadzeniu rozprawy.

§ 2. Niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 1214, sąd na wniosek strony odmawia uznania albo stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą lub ugody zawartej przed sądem polubownym za granicą, jeżeli strona wykaże, że:

1) nie było zapisu na sąd polubowny, zapis na sąd polubowny jest nieważny, bezskuteczny albo utracił moc według prawa dla niego właściwego,

2) nie była należycie zawiadomiona o wyznaczeniu arbitra, o postępowaniu przed sądem polubownym lub w inny sposób była pozbawiona możliwości obrony swoich praw przed sądem polubownym,

3) wyrok sądu polubownego dotyczy sporu nieobjętego zapisem na sąd polubowny lub wykracza poza zakres takiego zapisu, jeżeli jednak rozstrzygnięcie w sprawach objętych zapisem na sąd polubowny daje się oddzielić od rozstrzygnięcia w sprawach nieobjętych tym zapisem lub wykraczających poza jego zakres, odmowa uznania albo stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego może dotyczyć jedynie spraw nieobjętych zapisem lub wykraczających poza jego zakres,

4) skład sądu polubownego lub postępowanie przed tym sądem nie były zgodne z umową stron lub – w braku w tym przedmiocie umowy – nie były zgodne z prawem państwa, w którym przeprowadzono postępowanie przed sądem polubownym,

5) wyrok sądu polubownego nie stał się jeszcze dla stron wiążący lub został uchylony albo jego wykonanie zostało wstrzymane przez sąd państwa, w którym lub według prawa którego wyrok ten został wydany.

§ 3. Od postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie uznania albo stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą lub ugody zawartej przed sądem polubownym za granicą przysługuje skarga kasacyjna; można także żądać wznowienia postępowania zakończonym prawomocnym postanowieniem w przedmiocie uznania lub stwierdzenia wykonalności oraz stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia wydanego w tym przedmiocie.

Art. 1216. § 1. Jeżeli wniesiono skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego zgodnie z przepisami tytułu VII, sąd, do którego skierowano wniosek o uznanie albo stwierdzenie wykonalności tego wyroku, może odroczyć rozpoznanie sprawy. Sąd ten może również, na wniosek strony żądającej uznania albo stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego, nakazać drugiej stronie złożenie stosownego zabezpieczenia.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego wydanego za granicą wniesiono w państwie, w którym lub według prawa którego wyrok został wydany.

§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do ugody zawartej przed sądem polubownym.

Art. 1217. W postępowaniu o uznanie albo stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego w Rzeczypospolitej Polskiej lub ugody zawartej przed sądem polubownym w Rzeczypospolitej Polskiej, sąd nie bada okoliczności, o których mowa w art. 1214 § 3, jeżeli skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego została prawomocnie oddalona.